

JENTIEN VAN STAVEREN

ASS-ARRANGEMENTEN OOSTVAARDERS COLLEGE

Het Oostvaarders College in Almere heeft twee arrangementen ontwikkeld voor havo- en vwo-leerlingen met autisme (ASS) of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte:

- Trajectbegeleiding (sinds schooljaar 2017 – 2018).
- De structuurklas (sinds schooljaar 2021 – 2022).

PARTNERS

- Oostvaarders College, Almere
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere

AANLEIDING

Een negatieve verevening leidde in dit samenwerkingsverband tot de noodzaak om de vso-instroom te verminderen. Daarnaast werd verondersteld dat heel wat leerlingen met ASS of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte, met de juiste ondersteuning, in een reguliere school onderwijs kunnen volgen.

DOELEN EN AMBITIES

- Leerlingen met ASS of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte

(angstproblemen of andere internaliserende klachten) behalen een havo- of vwo-diploma.

- Deze leerlingen leren structuur aan te brengen in hun leeromgeving, waardoor ze de lessen beter kunnen volgen en hun zelfstandigheid vergroten.
- Deze leerlingen voelen zich veilig op school.
- Deze leerlingen zijn in staat te reflecteren op hun eigen gedrag en zijn in staat hun gedrag af te stemmen op de omgeving.

DE PRAKTIJK

Trajectbegeleiding

Havo- en vwo-leerlingen met ASS in de onderbouw volgen reguliere lessen en krijgen voor, na of tijdens de lessen extra ondersteuning in een prikkelarm lokaal. De ondersteuning wordt gegeven door een trajectbegeleider en een onderwijsassistent met kennis over en ervaring met de doelgroep. In overleg met ouders en leerling wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Ouders worden regelmatig geïnformeerd. De trajectbegeleider ondersteunt en coacht ook de docenten.

De ondersteuning is gericht op het maken van een goede planning, het organiseren van

schoolse materialen, sociale vaardigheden en leren leren. De trajectbegeleiding stopt als de leerling deze ondersteuning niet meer nodig heeft, en duurt maximaal tot en met het derde leerjaar. Het uitgangspunt is dat de leerling, na maximaal drie jaar trajectbegeleiding, zelfstandig zonder extra begeleiding, reguliere lessen kan volgen. Als het nodig is, kan een leerling in de bovenbouw incidenteel gebruikmaken van de trajectvoorziening, bijvoorbeeld tijdens toetsperiodes of als er sprake is van een terugval.

De structuurklas

Deze kleine havo-vwo-dakpanklas (maximaal 16 leerlingen) bestaat sinds schooljaar 2020 – 2021. De structuurklas is bedoeld voor eerste- en tweedejaars havo- en vwo-leerlingen met ASS die (nog) niet in staat zijn om in een reguliere groep onderwijs te volgen. Zij volgen de lessen in een apart, prikkelvrij lokaal. Een deel van de lessen wordt gegeven door een gespecialiseerde klassenmentor/coach. Voor de andere lessen komen vakdocenten naar de structuurklas toe. De klassenmentor ondersteunt en coacht de vakdocenten. De theorielessen worden 's ochtends gegeven en 's middags is er ruimte voor onder andere begeleidingsgesprekken, training sociale vaardigheden, huiswerk en extra instructie.

Alle docenten werken volgens een vaste les- en dagstructuur, gebruiken de methode "Geef me de vijf" en het directe

instructiemodel. De klassenmentor/coach en de vakdocenten krijgen ondersteuning van een orthopedagoog en een in ASS gespecialiseerde schoolbegeleider van het samenwerkingsverband. Samen met de ouders wordt een OPP opgesteld en er vinden evaluaties plaats met ouders, leerling en betrokken professionals.

Inzet is dat de leerlingen binnen twee jaar, als ze daar klaar voor zijn, doorstromen naar de trajectbegeleiding. Als dit niet haalbaar is, wordt de leerling verwezen naar het vso.

Beide arrangementen

- Drie dagen per week is er een hulphond op school die wordt ingezet bij de ondersteuning van leerlingen met ASS in beide arrangementen.
- Vanuit het samenwerkingsverband biedt een in ASS gespecialiseerde professional twee dagdelen per week ondersteuning bij de arrangementen.

DE LEERLINGEN

Deze leerlingen blijken baat te hebben bij structuur, continuïteit en duidelijkheid. De trajectbegeleiding (die al sinds 2017 bestaat) laat zien dat vrijwel alle leerlingen, soms met wat vertraging, hun diploma behalen.

DE OUDERS

Ouders zijn blij met deze arrangementen. Zij worden van het begin af aan bij elke stap betrokken en er is zeer regelmatig contact. Soms zijn ouders wat overbezorgd. Dan kan jeugdhulp worden ingezet om de zelfredzaamheid van de leerling te vergroten (bijvoorbeeld alleen naar school toe gaan) en de ouders te ondersteunen om hun kind wat meer los te laten.

DE LERAREN/ HET TEAM

Docenten moeten in staat zijn om deze leerlingen structuur en houvast te bieden. Alle docenten hebben het autismebelevingscircuit gevolgd en docenten die lesgeven in de structuurklas (ze kiezen daar zelf voor) zijn geschoold in (omgaan met) autisme. Docenten die in de structuurklas lesgeven, moeten goed kunnen differentiëren (leerjaar 1 en 2, havo en vwo in één groep).

OPBRENGSTEN

- Trajectbegeleiding: de afgelopen jaren hebben in totaal 92 leerlingen deelgenomen aan trajectbegeleiding. Daarvan hebben 4. leerlingen hun diploma behaald. De grootste groep heeft nog geen examen gedaan, want de leerlingen die zijn gestart met

trajectbegeleiding zitten nu in havo 5 of vwo 5. De vier leerlingen die hun diploma hebben gehaald zaten al op school en zijn tussentijds ingestroomd.

- Structuurklas: er zitten dit eerste jaar 15 leerlingen in de structuurklas. Voor komend schooljaar zijn er al 9 aanmeldingen.
- In het begin stroomden er nog wel eens leerlingen af naar vmbo-tl. Er is inmiddels een vmbo- school in het samenwerkingsverband die hetzelfde arrangement aanbiedt voor tl-leerlingen met ASS. Daarmee wordt afgestemd.

UITDAGINGEN

- Financiën is een punt van aandacht, onder meer doordat het leerlingenaantal de afgelopen jaren wat is teruggelopen.
- Zowel voor de trajectbegeleiding als voor de structuurklas worden er meer leerlingen aangemeld dan er kunnen worden geplaatst.
- Aandachtspunt is dat alle vakdocenten worden meegenomen in de ontwikkelingen en regelmatig worden bijgeschoold (bijvoorbeeld autismebelevingscircuit herhalen).
- De overgang naar de bovenbouw is vaak spannend voor deze leerlingen, onder meer omdat de examendruk dan een rol gaat spelen. Dit vergt aandacht.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

- In samenwerking met het samenwerkingsverband en de vso-school (cluster 4) in Almere worden mogelijkheden gezocht om de structuurklas uit te breiden.
- Om fluïde grenzen tussen vo en vso te creëren, wil de school de samenwerking met het vso intensiveren. Eerste stap is: een integrale commissie samenstellen, die de ondersteuningsbehoeften van leerlingen en een plaatsingsadvies vaststelt. Stip op de horizon is het 'school in school model', waarin vo en vso heel vloeiend en op maat kunnen worden gecombineerd en optimaal kunnen profiteren van elkaars expertise.

MEER INFORMATIE

Jentien van Staveren

j.vanstaveren@ovc.asg.nl